

ԹԵՈՂԻԿԻ ՆԱՄԱԿՆԵՐԸ ԱՐԱՐԱՏ ՔՐԻՍՏԵԱՆԻՆ

ՋԱՀԱԿԻՐՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ Գ.

ԳԱՀԻՐԷ
2016

ԹԷՈՂԻԿԻ ՆԱՄԱԿՆԵՐԸ ԱՐԱՐԱՏ ՔՐԻՍՏԵԱՆԻՆ

Խմբագիր՝ Հ. Աւագեան

ԶԱՀԱԿԻՐՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ Գ.

ԳԱՀԻՐԷ
2016

Ջահակիր շաբաթաթերթ
Տնօրեն եւ խմբագիր՝ Մարտիրոս Պալանեան
Խմբագրական խորհրդատու՝ Հայկ Աւագեան

Այս գրքոյկը հրատարակուած է սահմանափակ տպաքանակով:
Ան չէ նախատեսուած վաճառքի համար: Անվճար կը տրամադրուի
գրադարաններուն եւ նիւթով հետաքրքրուողներուն:

Ստանալու համար դիմել՝
tchahagir@journalist.com

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

| | |
|--|----|
| Նախաբան <i>Հայկ Աւագեան</i> | 5 |
| Արարատ Քրիսեան. կենսագրական գիծեր <i>Տոքթ. Շաւարշ Քրիսեան</i> | 8 |
| Թեոդիկի նամակները Արարատ Քրիսեանին | 13 |

ՆԱԽԱԲԱՆ

ՀԱՅԿ ԱՒԱԳԵԱՆ

Ներկայ դարասկզբին, եգիպտահայ մամուլի մը պատասխանատուները՝ տեղի սղութեան պատճառով, որոշեցին ձեռքագատուիլ ամբողջ սենեակ մը գրաւած ձեռագիր տրցակներէ եւ կարգ մը պարբերականներէ:

Բարեկամի մը ահազանգին շնորհիւ փութացի խմբագրատուն: Ամբողջ նիւթերը կուտակուած էին միջանցքը եւ կը սպասէին աղբահաւաքին: Ժամանակ կար զանոնք մանրամասն աչքէ անցընելու: Ձեռագիրներուն մեծ մասը կը կազմէին տուեալ մամուլին մէջ տպագրուած յօդուածներուն ինքնագիրները: Այնտեղ, սակայն, գտայ հետեւեալ երեք ձեռագիրներուն ծրարները.

ա.-Արփիար Արփիարեանի անձնական ծրարը, ուր կը գտնուէին Արշակ Զօպանեանի, Լեւոն Բաշալեանի, Տիգրան Արփիարեանի եւ այլոց նամակները՝ ուղղուած Ա. Արփիարեանին:

բ.-Թէոդիկի նամակները՝ ուղղուած Արարատ Քրիսեանին:

գ.-Միքայէլ Կիւրճեանի ֆրանսերէն բանաստեղծութիւններու սեւագրութիւնները:

Այս երեք թղթածրարները փոխադրեցի բնակարանս եւ անձնական գործածութեան համար կատարեցի առաջին երկուքին ամբողջական համակարգիչային պատճէնահանումը (scan): 2001-ին, Արփիարեանի եւ Կիւրճեանի ծրարները անձամբ յանձնեցի Երեւանի Գրականութեան եւ Արուեստի Թանգարան, իսկ Թէոդիկը՝ նոյնպէս անձամբ, Փարիզի Նուպարեան Մատենադարան:

Ստորեւ հրատարակութեան կը յանձնեմ Թէոդիկի ծրարը ամբողջութեամբ: Այնտեղ կը գտնուին Թէոդիկի ձեռագիրով գրուած 13 նամակ եւ 3 բաց նամակ (postcard), բոլորն ալ հասցեագրուած Արարատ Քրիսեանին: Անոնցմէ 15-ը ուղարկուած են Գահիրէ (Հելիոպոլիս), մէկը՝ Փարիզ (6 Յուլիս 1926 թուակիր նամակը):

Արարատ Քրիսեան (1897, Պոլիս - 1965, Գահիրէ) 24 տարեկան փոքր էր Թէոդիկէն (1873, Պոլիս - 1928, Փարիզ): Նամակներէն կարելի է իմանալ, որ

իրենց մտերիմ ծանոթութիւնը կայացած է 1925-ին, Գորֆուի մէջ, հաւանաբար Քրիսեանի ամառնային արձակուրդին ժամանակ: 1925-էն սկսեալ մինչեւ Թեոդիկի վախճանը երկուքին միջեւ տեղի ունեցած է նամակագրութիւն: Քրիսեանի նամակները չեն յայտնաբերուած:

Թեոդիկի նամակները յաջորդաբար ուղարկուած են երեք քաղաքէ՝ Գորֆու (1925), Նիկոսիա (1926-1927)՝ ուր գացած էր դասաւանդելու Մելգոնեան Կրթական Հաստատութեան մէջ, եւ Փարիզ (1928)՝ ուր անցուցած էր իր կեանքի վերջին ամիսները:

Բացի մէկ նամակէ (6 Ապրիլ 1927 թուակիր), 12 նամակներուն պահարանները չեն պահպանուած:

Բացի վերջին երկու հատէն, մնացած բոլոր 14 նամակներուն եւ բաց նամակներուն վրայ Քրիսեան իր ձեռագիրով աւելցուցած է ստացման թուականը:

Ծրարին մէջ կը գտնուին նաեւ խառնիճադանձ ձեռագիրով աւելցուած երկու թերթ (չորս էջ), գրուած անյայտ ձեռագիրով: Առաջին թերթը կը պարունակէ գունաւոր տարբեր մելաններով գրուած, քանիցս խազուած ու նորէն գրուած բացատրութիւններ, որոնք երբեմն դարձած են գրեթէ անընթեռնելի: Այստեղ կարելի է ուրուագծել կենսագրական տեղեկութիւններ Թեոդիկի մասին: Գրութեան սկիզբը կը գտնուի ընթեռնելի մնացած պարբերութիւն մը. «Այս պատառիկներուն բնագիրը ինծի յանձնեց Գահիրէի Ազգ. Վարժարաններու մարմնակրթութեան բազմավաստակ մանկավարժ ուսուցիչ՝ Ողբ. Արարատ Քրիսեանի այրին՝ Տիկ. Գեղանոյշ, Եգիպտոսէն չմեկնած:» Ո՞վ է այս «ինծի»-ն, կը մնայ անյայտ:

Ջնջուած գրութիւններուն ընդմէջէն կարելի է կարդալ նաեւ հետեւեալը. «Անտարակոյս որ Թեոդիկի նշխարներուն վերջին հանգրուանը պիտի ըլլայ մայր հայրենիքը:» Կը նշանակէ, որ այս անյայտ անձը ձեռագիրները պահեստի համար ժամանակաւորապէս թողած էր մամուլի խմբագրատունը, իբրեւ ապահով վայր:

Երկրորդ թերթին երկու էջերը մատիտով ու կարմիր չոր մելանով գրուած ու սրբագրուած սեւագիր ոչ-ամբողջական ծանօթագրութիւններ են կապուած նամակներուն հետ: Անանուն հեղինակը թուագրած է 30 ծանօթագրութիւն, որոնց հետ կապուած կարմիր մելանով համապատասխան թուանշաններ աւելցուցած բուն ձեռագիր նամակներուն եւ բաց նամակներուն վրայ: Այդ անյայտ ձեռագիրով թուանշանները կարելի է տեսնել ստորեւ հրատարակուած ձեռագիրներու պատճէններուն վրայ: Հրատարակութեանս համար օգտագործած եմ այս ծանօթագրութիւններէն քանի մը հատ:

Ամբողջական պատկեր մը տուած ըլլալու համար, յարմար դատեցի նախ հրատարակել Արարատ Քրիսեանի կենսագրութիւնը, գրուած տոքթ. Շաւարշ Քրիսեանի (Արարատ Քրիսեանի որդին) կողմէ եւ հրատարակուած հետեւեալ գիրքին մէջ. *Յուշամատեան Արարատ Քրիսեանի, մահուան 40-ամեակ, իր կէս դարու կրթական վաստակը*, պատրաստեց տոքթ. Շաւարշ Ա. Քրիսեան, Լոս Անճելըս, 2005, էջ 13-17:

Նամակները կը ներկայացնեն երկու տարբերակով՝ բնագիրին մեքենագիր խմբագրութիւնը եւ ինքնագիր ձեռագիրին պատճէնը:

ԱՐԱՐԱՏ ՔՐԻՍԵԱՆ Կենսագրական գիծեր

ՏՈՔԹ. ՇԱԽԱՐՇ Ա. ՔՐԻՍԵԱՆ

Ծնած էր 20 Հոկտեմբեր 1897-ին Պէշիկթաշ, Կոստանդնուպոլիս: Անդրանիկ եւ միակ մանչ զաւակն էր Տոքթ. Լեւոն եւ Անժէլ (Շէօհլաեան) Քրիսեաններուն, ու եղբորորդին՝ թրքահայ մարզական ու մարմնակրթական շարժման մեծ ռահ-վիրայ Շաւարշ Քրիսեանին: Ունէր երկու քոյր:

Հայկական միակ ուսումը կը ստանայ Մաքրուհեան Վարժարանի մանկա-պարտէզէն ներս: Հայրը, որ Ելտըզի արքունիքի պալատականներէն շատերուն բժիշկն էր, իր երեք զաւակները 1907-ին կը յանձնէ Պոլսոյ Գերմանական Երկրորդական Վարժարան (Deutsche Oberrealschule) ուրկէ Արարատ շրջանա-ւարտ կ'ըլլայ 1917-ին: Արարատի ապագան կարծես մեծ չափով կ'որոշուի այստեղ: Կազմակերպիչ ու մարզական իր կարողութիւններուն բերմամբ կ'ընտրուի նոյն վարժարանին աշակերտական մարզական ակումբին ատենա-պետ ու մարզիչ, ու երբ վարժարանին մարմնակրթութեան գերմանացի ուսու-ցիչը Ա. համաշխարհային պատերազմին պատճառաւ կը վերադառնայ Գեր-մանիա, Արարատ կը փոխարինէ զինք՝ բարձրագոյն կարգերուն համար: Այս-պէսով կը սկսի դաս տալ նոյնիսկ իրմէ երեց ուսանողներուն:

Արարատ 1911-էն 1915 հասակ կը նետէ իր հօրեղբոր՝ Շաւարշին շունչին ու շուքին ներքեւ, զայն կ'ունենայ որպէս իր առօրեայ ուղեցոյց ու մտատիպար՝ մինչեւ անոր նահատակութիւնը 1915-ի Ապրիլին: Յետպատերազմեան խառ-նակ տարիներուն, մինչ ինք կը ծրագրէր բժշկութեան ճամբան ընդգրկել, իր հօր նախաձեռնութեամբ կը սկսի «առժամաբար» որպէս մարմնակրթանքի ուսուցիչ դասաւանդել Նոր Դպրոցէն, շուտով նաեւ Դպրոցասէր Տիկնանց ու Եսայեան վարժարաններէն ներս: 1920-ին Տայեան ու վերջապէս 1921-ին Կեդրոնական վարժարաններուն եւս մարմնակրթանքի ուսուցիչը կը նշանակուի: Այս պաշ-

տօնները կը շարունակէ վարել մինչեւ 1922-ի ամառը երբ մասնագիտանալու համար կը մեկնի Պեռլին:

Նոյն ժամանակամիջոցին այդ պաշտօններուն զուգահեռ Քրիսեան կը նշանակուի նոր հիմնադրուած Բայց արդէն 4000 անդամ հաշուող Հ.Մ.Ը.Մ.ի Պոլսոյ Կեդրոնական Վարչութեան անդամ եւ ատենապետ՝ անոր Շուէտական Մարմնամարզի յանձնախումբին: Միաժամանակ կը նշանակուի Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան Ուսումնական Խորհուրդի քննիչ, անկէ որպէս մասնագէտ ուսուցիչ վկայուելէ ետք: Կը ստանձնէ նաեւ Յովհաննէս Հինդլեանի Նոր Դպրոցի սկաուտական խումբին սկաուտապետի պատասխանատուութիւնը:

Կեանքի իր ուղին այլեւս աւելի յստակ՝ 1922 Հոկտեմբերին ան կը հասնի Պեռլին, Գերմանիոյ Մարմնակրթանքի Բարձրագոյն Վարժարանէն ու, անոր զուգահեռ, Kirchberg Institut für Physiotherapieէն ներս մասնագիտանալու, որպէս առաջին հայ ուսանողը այդ հիմնարկներուն: Պոլսէն ստացած իր փորձառութեան շնորհիւ շատ արագ կը յառաջանայ, շուտով իրեն կը յանձնուի Պեռլինի պետական մանկամտօրներու հիւանդապահուիչ-քոյրերուն որոշակի ուսուցումը ու Վիէննայի համալսարանէն յատուկ առաքելութեամբ եկած խումբ մը բժիշկ-բժշկուհիներու մասնակի մարզումը: Շուտով կ'ընկերակցի Kirchberg Institutի հիմնադիր ու Պեռլինի համալսարանի դասախօս Prof. Franz Kirchbergի դասախօսական շրջագայութեանց՝ որպէս անոր օգնականը:

Էսթոնիոյ կառավարութիւնը 1923-ի կեսին Prof. Kirchbergը Թալին կը հրաւիրէ պետական բժշկական համալսարանին Physiotherapyի ճիւղը արդիական ձեւով կազմակերպելու պաշտօնը ստանձնել: Kirchberg իր կարգին Քրիսեանին կ'առաջարկէ այդ պաշտօնը երբ այս վերջինը նոյն այդ օրերուն “Honors”ով կը վկայուի իր հիմնարկէն: Գրեթէ միաժամանակ հրաւեր կու գայ Գահիրէէն՝ Գալուստեան Ազգ. Վարժարանէն ներս դասաւանդելու: Յետպատերազմեան Գերմանիոյ մէջ հետզհետէ վատթարացող տնտեսական կացութիւնը կը պարտադրէին ընտրութիւնը յետաձգել: Հայկական շրջապատին հեռանկարը երիտասարդ Արարատին համար անդիմադրելի կ'ըլլայ: 1923-ի Սեպտեմբերին Գալուստեանէն սկսած ու 42 տարիներ՝ մինչեւ իր մահը շարունակուելու սահմանուած իր այնքան բեղուն գործը նաեւ կ'ընդգրկէ Նուպարեան Ազգ. Վարժարանը 1927-էն սկսեալ, Պապ-Էլ-Լուքի Collège des Frèresը 1923-էն 1947, Collège Patriarcal Grec-Catholiqueը 1924-էն 1926, Թաշճեան Երկր. Վարժարանը 1923-էն 1936, ընդմիջումով մը: Գահիրէի ֆրանսական դեսպանատունը 1939-ի Յունիսին զինք թէկնածու կ'առաջարկէ ֆրանսական կառավարութեան՝ Կրթական Շքանշանի: Վերահաս Բ. Համաշխարհային պատերազմը սակայն մոռացութեան կը մատնէ այդ առաջադրանքը:

Գալուստեան Վարժարանէն ներս բախտը կ'ունենայ հանդիպելու Պոլսէն ոչ շատ հեռու գտնուող Պարտիզակ հայաբնակ գիւղը ծնած, Եղեռնի ճամբէն անցած բայց իր հօրը յստակատեսութեան շնորհիւ վերապրած հայ երիտասարդուհիի մը՝ Գեղանոյշ Լիլյոզեանին որ նոյնպէս կը դասաւանդէր վարժարանէն ներս: Յունիս 22, 1928-ին կը կատարուի իրենց պսակադրութիւնը՝ այն ատենուայ Եգիպտահայ Առաջնորդ Թորգոմ Արք. Գուշակեանի ձեռամբ: Կ'ունենան մէկ մանչ զաւակ մը զոր կ'անուանեն Շաւարշ:

Իր իսկ խոստովանութեամբ, Շաւարշ Քրիսեանէն զատ որպէս ուսուցիչ, բարեկամ կամ գործակից զինք յատկապէս տպաւորած, գուցէ եւ վրան ազդեցութիւն էին թողած Փրոֆ. Dr. Franz Kirchbergը, Պոլսոյ իր յաճախած Գերմանական վարժարանի մարմնակրթանքի ուսուցիչ Paul Mullerը, ՀՍՀՄի հիմնադիրներէն Հայկ Ճիգմէճեանը, պոլսահայ անգուգական մանկավարժներ Յովհաննէս Հինդլեանը՝ հիմնադիրը ու տնօրէնը Հայ Դպրոցին եւ Պօղոս Գեորգեանը՝ տնօրէնը Դպրոցասէր Տիկնանց ու ապա Կիպրոսի Մելգոնեանին, ազգային երեսփոխան ու Եսայեան Աղջկանց Վարժարանի տնօրէն Հայկ Խօճասարեանը, մեծ ու յայտնի թրքաբան Ստեփան Կուրտիկեանը, Պոլսոյ Տայեան Աղջկանց ու ապա նաեւ Գահիրէի Գալուստեան վարժարաններուն տնօրէն Լեւոն Թաշճեանը:

Երիտասարդ տարիներու իր անձնական նախասիրութիւններէն էին եղած երկար հեռաւորութիւն լողալը ու հեծանիւարշաւը, սրինգ նուագելը: Զինք տեսաբար հմայեցին բոլոր բարձրորակ արուեստները ընդհանրապէս, որոնցմէ սակայն դասական երաժշտութիւնը մնաց իր յստակ նախամեծարը:

Գահիրէի վարժարաններէն ներս պաշտօնավարութեան ընթացքին կը ստանայ բազմաթիւ հրաւերներ յօդուածներով աշխատակցելու Եգիպտոսի ու այլ հայաշատ երկիրներու հայկական հրատարակութիւններու, նաեւ տալու բանախօսութիւններ Գահիրէի զանազան հայ կազմակերպութիւններու բեմերէն: Ընդհանրապէս կ'ընդառաջէ, մանաւանդ առաջիններուն: Իր կենդանութեան խնամքով պահած իր արխիւը յետագայ պարագաներու բերմամբ ներկայիս դժբախտաբար ամբողջական չէ: Այսպէս, իր գրչին կը պատկանին յօդուածներ ու այլ կարգի գրութիւններ, որոնցմէ օրինակ՝

1.- «Բացօդէայ մարզանք», Թեոդիկի 1927-ի *Տարեցոյց*:

2.- «Կշռական պար», Թեոդիկի 1928-ի *Տարեցոյց*:

3.- «Շաւարշի կեանքէն», Յունաստանի *Նոր սերունդ* թերթի 30 Ապրիլ 1928-ի թիւ:

4.- «Շաւարշ՝ պայքարի մարդը», ՀՍՀՄի Պուլկարիոյ մասնաճիւղին 1936-ին հրատարակած *Նաւասարդական* հատոր:

5.- «Մարզանքն ու իր կարեւորութիւնը», Եգիպտահայ Ուսուցչական Միութեան հրատարակած *Հայ դպրոցի* 1938-ի Ա. պրակ:

6.- «Մարմնակրթութեան մանկավարժութիւնը», Գրիգոր Գըլճեանի կողմէ 1945-ին լոյս ընծայուած *Գիրք յիշատակարան*:

7.- «Կեանքը եւ մարմնակրթանքը», Գրիգոր Շահլամեանի հրատարակած *Կեանք եւ գիր* պարբերաթերթի 1945-ի Գ. պրակ:

8.- «Շաւարշ Քրիսեան», նոյն պարբերաթերթի նոյն տարուայ Զ. պրակ:

9.- «Մարզիչ դաստիարակէ մը՝ պատանի եւ երիտասարդ մարզիկներուն», ՀՍՀՄԻ Եգիպտոսի մասնաճիւղին 1946-ին հրատարակած *Յարգանքի յիշատակարան* հատոր:

10.- «Ժիրայր Գանթարճեան դիտուած մեծ ջութակահար եւ երաժշտական մանկավարժի ակնոցով», Գահիրէի *Արեւ* օրաթերթի 23 եւ 24 Փետրուար 1953-ի թիւեր:

11.- «Աշակերտ, պաշտօնակից, մարդ», գրագէտ Արշամ Տատրեանի յիշատակին նուիրուած *Ջահակիր* շաբաթաթերթի 10 Նոյեմբեր 1956-ի բացառիկ:

12.- «Լոյս, սէր, կեանք», Պոլսոյ Նոր Դպրոցի հիմնադրութեան յիսնամեակին առթիւ 1959-ին լոյս տեսած *50 տարուայ կեանք մը* հատոր:

Պոլսոյ *Մարգաշխարհ* պարբերաթերթի Սեպտեմբեր 1922-ի թիւին մէջ «Հայ Կղզիէն Մեծ Կղզի լողալու փորձը» վերնագրով երեւցած է լայն հեռաւորութեան լուղորդի իր փորձառութեան նկարագրականը, նոյնպէս իր գրչէն:

Յարդ անյայտ կը մնայ ճակատագիրն ու արդիւնքը իր ամենաձաւալուն գործին որուն ձեռնարկած էր 1960-ին, ըստ երեւոյթին Հայաստանի Ֆիզիքական Կուլտուրայի Պետական Ինստիտուտի հրաւերով հայ, յատկապէս եգիպտահայ մարմնակրթական շարժման պատմականը գրելու: Գոյութիւն ունեցող ձեռագիր իր նոթագրութիւնը ցոյց կու տայ թէ ինք այդ գործը բաժնած էր հետեւեալ զուխներուն.

1.- Եգիպտահայ մարզական միութիւններ:

2.- Մարզական պարբերաթերթեր:

3.- Ականաւոր մարզիկներ:

4.- Մարմնամարզիկ ընտանիքներ:

5.- Եգիպտահայ աթլէթիք մրցանիշեր:

6.- Մարմնակրթանքի ուսուցիչներ եւ սպորտի մարզիչներ:

7.- Մարմնակրթութիւնը եգիպտահայ վարժարաններէն ներս:

8.- Սկաուտական շարժումը եգիպտահայոց մէջ:

9.- Հայ մարզաշխարհի անուանի գործիչներ:

Նոյն նոթագրութիւնը կը նշէ նաեւ թէ առաջինէն մինչեւ վեցերորդ գլուխները 1962-ին արդէն առաքուած էին Երեւան: Գիտենք որ ինք Երեւանէն երբեք չստացաւ ռուէ ստացագիր/հաստատագիր, ինչ որ իրեն համար մեծ յուսախաբութիւն մը եղաւ: Յետագային ան անուղղակիօրէն տեղեկացաւ իր առաքման ապահով տեղ հասած ըլլալը: Սակայն տակաւին կորսուած կը մնայ իր այդ կարեւոր աշխատասիրութեան հետքը:

Հակառակ 1963-էն սկսեալ տակաւ վատթարացող իր առողջութեան, Արարատ Քրիսեան հաստատ մնաց իր պաշտօնին գլուխը թէ՛ Գալուստեան եւ թէ՛ Նուպարեան Ազգ. Վարժարաններէն ներս մինչեւ իր մահը 19 Ապրիլ 1965-ին: Կատարուեցաւ ազգային յուղարկաւորութիւն՝ սգաւորներու հոծ բազմութեամբ ու իր մարմինը ամփոփուեցաւ Հելիոպոլսոյ Ազգային Գերեզմանատան մտաւորականներու բաժինը ուր կը հանգչի մինչեւ օրս:

ԹԷՈՂԻԿԻ ՆԱՄԱԿՆԵՐԸ
ԱՐԱՐԱՏ ՔՐԻՍԵԱՆԻՆ

ՆԱՄԱԿ

Նամակը Արարատ Քրիսեան ստացած է 3 Հոկտեմբեր 1925-ին, Գահիրէ

Գորֆու, 24 սեպտ. 1925

Սիրելիդ իմ Արարատ

Չըլլա՛յ որ քէն ընես՝ 7 սեպտ. թուակիր անուշիկ նամակիդ պատասխանը թուղթի պատառի մը վրայ գրելուս համար: Հոսկէ ձեր մեկնումի իրիկունն իսկ հիւանդ եմ ինկած, անհնարին ցաւերով տառապելով, եւ հակառակ բժշկիս խորհուրդին՝ ձեռք կ'առնեմ գրիչս, դողացող մատներովս գրելու համար քեզի:

Աշխատութեանց լծուեր էք վերստին եւ «մերթ ընդ մերթ Քորֆուի գեղեցիկ օրերու յիշատակովը» կ'ապրիք եղեր: Հապա ի՞նչ ընեմ եւ ես, որ ակամայ՝ աշխատութեանս լուծը թօթափած՝ միայն ու միայն յիշատակներով կը սնանիմ, իրիկուրնէ իրիկուն՝ *նէօն քէնդոն* զբօսավայրին՝ մեզի յատկացեալ վայրը, անդին մեր սեղանը, դժոխային քարէ սանդուղներէն վար՝ քու մակոյկդ, քու ճերմակ շապիկով անձնիքդ՝ որուն յառաջամասի բացուածքէն Եսաւեան լանջքդ կը պարզուեր, թունդ թիավարութիւնդ, իմ անիրաւ քաշքշուքներս՝ բազուկներուդ աշխոյժ գործունէութեան ի տես, մեր մտերմիկ ասուլիսը՝ կրկին կապոյտներուն գիրկը, քու կուսական ծիծաղդ՝ անսանձ նկարագրութեանցս ընթացքին, աղջկան ձայնդ՝ էրիկմարդու արքենի կազմիդ իբր չնաշխարհիկ հակադրութիւն, ո՞ր մէկը թուեմ: Այս բոլորը պատկերներ են հիմա որոնք շարժանկարի պէս կը տողանցին մտքիս հորիզոնին վրայ, եւ ես զո՛ւր կ'ոգորիմ կեցնելու եւ անշարժեցնելու անոնցմէ մէկ քանին: Միամսեայ հիւանդութեանս

Handwritten text in the top left corner, possibly a date or reference number.

Handwritten text in the top right corner, possibly a date or reference number.

Handwritten text in the top center, possibly a title or heading.

Handwritten text in the first paragraph, starting with "2. Aufg." and discussing a legal or administrative matter.

Handwritten text in the second paragraph, starting with "Auftrag" and continuing the discussion.

Handwritten text in the third paragraph, starting with "nach" and continuing the discussion.

Handwritten text in the fourth paragraph, starting with "nach" and continuing the discussion.

ընթացքին, տոքթորն էր միայն որ օրը երկու անգամ այցելութեան եկաւ եւ իր շէնշող խօսակցութիւններով՝ զո՛ւր փորձեց ցաւս հալածել: Օր մըն ալ նայիս՝ Մատամ Էլիասը բերաւ սենեակս, երբ ես ծալաթոռիս մէջ ընկողմանած՝ Գահիրէն ու Գահիրէցին կ'երազէի: Շատ խնդացուց զիս այս Հրէուհին՝ իր չարաճճի խօսքերովը. խմբանկարիդ ականարկութիւն ըրաւ, եւ բարեբախտաբար չանդրադարձաւ: Առաքելական գանկիս յենարանին, ու բաւականացաւ ըսելով թէ սիկառէթ մըն էիր դրեր դուն իր շրթունքին: Երա՛զ օրեր որոնք պիտի չգան օր մը նորէն:

Պատուերիդ համաձայն՝ խմբանկարներէն մին Տիկ. Շուշանի դրկեցի Պրն. Յովսէփի ձեռամբ, ու միւսներն ինձ վերապահեցի՝ իբրեւ լաւագոյն յիշատակ: Շնորհակալութիւն: Ասպետ եւ Տքթ. առած են դրկածներդ. անշուշտ կը պատասխանեն:

Տքթ.ին յանձնարարութիւնը ժամը ժամին կատարեր ես. կ'երեւի թէ իմս ելեր է միտքէդ: Չէի՞ ըսեր քեզի որ Գահիրէ հասնելուդ՝ Ալպօյաճեանը տեսնես: Վերջին պահուն իմացայ որ հիւանդ է եղեր խեղճը:

Մի՛ մոռնար որ ինծի ուրիշ խօսք մըն ալ տուած ես, իմ խնդրանքիս վրայ: Անշուշտ կը յիշես եւ ժամ առաջ կը դրկես ուզածներս:

Ներէ՛ կարճ գրելուս: Ձախով կը թաթխեմ գրիչս՝ աջով տառապագին գրելու համար:

Քոյդ կարօտի համբոյրով՝

Թէոդիկ

[illegible]

27. Amicus et hosti in hoc tempore
meo natus est, et per meum fratri:
Bernardum 10. 11. 12. et 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839.

Capt. Smith's Office: Despatch to
 President's Office: and many of the
 other members: These Secretaries
 are not *Barth*

ՆԱՄԱԿ

Նամակը Արարատ Քրիսեան ստացած է 4 Նոյեմբեր 1925-ին, Հելիոպոլիս

Théotig, Poste Restante
Corfou (Grèce)
Գորֆու, 23 Հոկտ. 1925

Միրելիդ իմ Քրիսեան
Գահիրէ

Առի ամսոյս 11 թուակիրդ, 2 ֆելլահ լաճերու գլուխ-գլխի մտերմութեան խորհրդանիշ-պատկերով: Կուտայի ինչ որ ունիմ ըղեղս ու գրպանս՝ ատոնցմէ միայն տարիքն ու առողջութիւնն ունենալու համար. ու կուտայի կեանքս ալ գլխուս՝ գլխովը կոթընողին, եթէ ան իմ սեռս չունենար: Եւ որովհետեւ դատարկ են իսելապատակ ու քսակ, կեանքս ալ՝ ապառիկի պէս բան մը, ո՛չ կայտառ ֆելլահներուդ պողպատէ կազմին, ոչ ալ անոնց տարիքին պիտի տիրանամ: Միւս տիրացումս բաւ իսկ չէ՞, քու բրոնզէ կազմիդ տեսքը՝ զոր երեւակայութեամբս կը պատկերեմ նորէն այցիս առջեւ, նաեւ անկէ ամուր ու ժանգ չբռնող բարեկամութիւնդ. մե՛ղք որ ծոցս չունիմ զքեզ, իմա՛ թուղթէ ու ներկէ շինուած Արարատութիւնդ, *լուսանկարդ* ըսել կ'ուզեմ, նորէն չելլե՛ս ծուռ առնես: Հարկաւ օր մը միտքդ կ'իյնամ:

Թելիս ցաւը անցածի պէս է. եթէ օրը 14 ժամ գրեմ, կը յիշեցնէ քիչ մը:

Ես հոսկէ պիտի մեկնիմ դէպի Կիպրոս - եթէ Տէրը կամենայ - նոյ.ի կիսուն:

Պիտի ստանաս Վենետիկէն անուանդ՝ 2 ծրար, որոնց մէջ 4 տարեցոյց կայ. մին՝ քեզի, միւսը՝ Տրդատեանին¹, 3րդը՝ Օշականին², միւսն ալ մէկ բարեկամիդ կնքելի: Կարմիր ընդգծեալէն միայն դրամ չես պահանջեր, աշխատակիցս ըլլալուն:

Ներփակ նամակները կը հաճի՞ս յանձնել տէրերուն. մե՛ղք որ հող չեմ, փոխադարձ... օղի մը երկուք խմցնելու համար:

Քոյդ կարօտով՝

Թէոդիկ:

¹ Ուսողութեան ուսուցիչ: Գալուստեան Ազգային Վարժարանի դաստիարակներէն (Ծանօթ. անանուն ձեռագիրի):

² «Օշականին» անունը ընդգծուած է կարմիր գիծով (Ծանօթ. Հ. Ա.):

ՆԱՄԱԿ

Նամակը Արարատ Քրիսեան ստացած է 7 Դեկտեմբեր 1925-ին, Հելիոպոլիս

Գորֆու, 26 Նոյ. 1925

Սիրելիդ իմ Արարատ՝

որ վիթխարի իրանովդ պատրանքը կ'առթես վրաս փլշելու, ամեն անգամ որ քենէ քարդ ստանամ եւ վահագնեան Ryde անձնաւորող կերպարանքդ դէմ յանդիման բերեմ երեւակայութեանս առջեւ.

Խնդալ¹

Ստացայ ամսոյս 15 թուակիրդ՝ որուն կը փութամ պատասխանել:

Օշականի կու տաս, իմ հրահանգիս համեմատ, մէկ գիրք միայն. մնացեալ 2ը հրահանգած եմ Ալպոյաճեանի, որ ինքը տայ, հին հրահանգիս մէջ որպէս զի սխալ չպատահի: Անշուշտ պիտի համակերպէի սիրով՝ Օշականի փափաքին: Խօսքը մէջերնիս, պահանջելու, եւ այդ կերպ պահանջելու իր ընթացքը միայն ցուրտ գտայ: Դուն միայն բերանացի հաղորդէիր իրեն թէ բռնագրաւումի հարկ չկայ. մէկ հատ անպայման քենէ պիտի ստանայ, 2 հատ ալ Ա. Ա.էն²:

Ներփակ երկու նամակիկներս թաթիկներդ (իսկ նուազականը, ներողութիւն, խոտոր կը համեմատի Փղշտացիի ձեռքերուդ հետ) կը համբուրեն նորէն:

Ներէ՛ կարճ գրելուս. ի մօտոյ պիտի մեկնիմ հոսկէ. ահա՛ կիպրեան հասցես.

Théotig, c/o Mr. Lévon Tachdjian³

B. P. No. 295, Nicosia (Chypre)

Սիրալիր բարեւներ իս հարցնողաց, իսկ քեզի տաք տաք համբոյրներ:

Սարուխանին⁴ ըսէիր՝ որ պատշաճ կերպով յիշատակէր Տարեցոյցիս երեւումը, զայն Արշակէն նուէր ստանալուն պէս:

Քոյդ՝ Թեոդիկ

¹ Առձեռն բաղկիրք նայե՛ այս ընգծածս (Ծանօթ. Թեոդիկի):

² Արշակ Ալպոյաճեանէն (Ծանօթ. անանուն ձեռագիրի):

³ Լեւոն Թաշճեան (Սլիւտար, 1872 - Գահիրէ, 1942), եղած է հայերէն լեզուի եւ պատմութեան ուսուցիչ Պոլսոյ, Ադաբազարի եւ Գահիրէի հայկական վարժարաններու մէջ: 1922-ին հաստատուած է Գահիրէ, 1927-1934-ին եւ 1941-1942-ին եղած է Գահիրէի Գալուստեան Ազգային Վարժարանի տնօրէն: 1925 Յուլիսէն մինչեւ 1926 Յունիս եղած է Կիպրոսի Մելգոնեան Կրթական Հաստատութեան ընդհանուր կրթական տնօրէն (Արտաշէս Հ. Գարտաշեան, *Նիւթեր Եզիպտոսի հայոց պատմութեան համար*, հատոր Բ., Վենետիկ, Ս. Ղազար, 1986, էջ 667-668) (Ծանօթ. Հ.Ա.):

⁴ Քրիսեան նաեւ Սարուխանին ամուսնութեան կնքահայրն էր ու երկու ընտանիք այս բնակարանը կիսած էին սկիզբը՝ Հելիոպոլիս (Ծանօթ. անանուն ձեռագիրի):

ՆԱՄԱԿ

Նամակը Արարատ Քրիսեան ստացած է 18 Յունուար 1926-ին

Théotig, B.P.295
Nicosia (Cyprus)
Նիզոսիա, 14. 1. 26

Սիրելիդ իմ Արարատ,

Հոկտ. 21 թուակիր նամակդ Քերքիրայէն¹ եկաւ գտաւ զիս հոս, ես ալ անոր մէջ զքեզ գտայ, ճիշդ այն դէմքովդ որով դէմս կ'անցնէիր՝ մակոյկիս թեւակները քաշած ատենդ: Թուղթէ սուռաթէղ առի կարօտս, քանի որ իրականը չունէի աչքիս եւ շուրթերուս առջեւ: Քեզ տեսնեմ, մի՛ ուշացներ կենսագրութիւնդ, հոն պարզելով մանաւանդ առողջ սկզբունքներդ եւ աշխարհահայեացքդ մարմնամարզի մասին: Եթէ քու *տօւէնի*դ յատուկ յօդուած մըն ալ պատրաստես պատկերազարդ, պալճը գրգը պալտա՛ն թաթը²: Տուած էիր ինձ նաեւ պատկերը երգչուհիի մը. անոր գործն ալ տե՛ս. ուզե՛ իրմէ. ան քեզի կու տայ... իր կենսագրութիւնը:

Մի՛ յոգնիր, տղայ, 3 հատ տարեցոյցի փոխարժէքն ինձ հանելու համար. կրնաս Ա. Ալպօյաճեանի յանձնել փոխան ընկալագրի. ապրի՛ս որ ձանձրոյթս հաճեցար տանիլ:

Ինձի գրե՛ երբեմն եւ ո՛չ կարճ. ինէ օրինակ չառնես, քանզի ես հաշիւներով ծանրաբեռնեալ եմ ներկայիս: Կը համբուրեմ... կնքահայրի ձեռքդ³. գուցէ օր մըն ալ ան իմինս (խաչս այսինքն) բռնէ:

Քոյդ

Թէոդիկ

¹ Գորֆուի յունարէն անունն է Քերքիրա (Ծանօթ. Հ.Ա.):

² «Մեղր ծախող աղջիկը մեղրէն ալ անոյշ է»: Փոխաբերաբար՝ նախընտրելի է (Ծանօթ. անանուն ձեռագիրի):

³ Տե՛ս էջ 20, ծանօթ. 4 (Ծանօթ. անանուն ձեռագիրի):

Chetig, B. P. 295
Nicosia (Cyprus)

18-1-26

Гродно, 14. 1. 26

[illegible]

ՆԱՄԱԿ

Նամակը Արարատ Քրիսեան ստացած է 22 Փետրուար 1926-ին

Théotig, B.P.295

Nicosia (Cyprus)

Նիգոսիա, 15 Փետր. 1926

Միրելիդ իմ Արարատ,

Ի ձեռին ունիմ ամսոյս 2 թուակիր նամակդ. ինտո՞ր եղաւ (տե՛ս, ո՞ր էշը սատկեցաւ գոռիկ ոսակ. ոճը չեմ գործածեր կոր) որ այս անգամ նամակի էիր փոխեր քարդ գրելու սովորութիւնդ: Աստուած Չար Աչքէ պահէ, տղայ, եւ իցի ւ թէ շարունակէիր այս ընթացքդ, յուրախութիւն տրտմեցելոյս: Ո՛րչափ ուրախացուցիր նաեւ զիս, խոստովանելովդ անվերապահ, թէ նամակիս ընթերցումը խնդուք առթեր է քեզի պէս լուրջի մը (եւ անանկ կ'ըսեմ). չեմ յիշեր, արդեօք խառակե՞օզ էի խաղցուցեր անոր մէջ, թէ վրան բաց բան մըն էի գլտորցուցեր. ո՛րն ալ որ ըլլայ՝ *հօշ կէ՛օր*, տղայ, չէ՞ մի որ տէրվիշ մըն է դէմինդ եւ *օլտուզճա պապադ* կը սեպուի, հակառակ անոր որ... *տուտուդ* չեմ ճանչցած դեռ:

Ան չէ ամա, սա Տրդատեանենք *խառնախօսի*՞ն են մտեր՝ որպէս *պիլպիլ* անտրամադիր. սրտագին բարեմաղթութեանցս իբր արձագանգ՝ տողիկ մը չդրկեցին ինծի *խուշին խանաստ*վը: Մե՛ դք նամակիս, քանի որ յարգի չէ անցեր իրենց մօտ, եւ մե՛ դք մեծ աղբօր իմ սիրոյս՝ զոր չուզեցին փոխադարձել: Թող իրենք սիրով ըլլան միշտ ու իս մոռնան: Չելլա՛ս, տղայ, դուն ալ ատանկ խալթ մը խառնես՝ երբ օր մը պաշտօ-

Chicla, B.P. 295
Nicosia (Cyprus)

22-2-26 Կիմոսի, 15 փետ. 1926

Nicosia (Cyprus)

նապէս շուլլուիս «ինճիրին ծառն 'ի վեր»: Այս ուղղութեամբ արդեօք ճատտէ՞ն կը նստիս դեռ, Պրն. Թէնպէլեան, ուր հոսանքն 'ի վար թիավարութենէն անդին անցած չունիս:

Նախապէս քեզի տուած ձանձրոյթներս տեսնա՛ս ալ, չտեսնա՛ս ալ՝ դուն ողջ եղիր, ու ինծի համար մի՛ յոգնիր. մեղք ես, եավրում, կը *գայիֆ*նաս ետքը: Արշակ Ալպ. գրեց ինձ՝ դրամը քենէ ստացած ըլլալը: Ապրիս. ետ դարձուցածիդ համար ալ մի՛ խղճահարիր, Թեոդիկինը դուրսը չմնար, առնող մը կ'ըլլայ հարկաւ:

Տքթ. Հայրապետեան եթէ գքեզ զուարճացնելու համար գրեր է այդ տողերը, չունիմ ըսելիք, իսկ եթէ իբր իրականութիւն է պարզեր, առնելիքն ըլլայ: Ամբողջ Գորֆուն՝ իրեն. աչքը չեմ ունեցած ու չունիմ: Եթէ քանի մը բարեկամուհիներ ողջերթ են մաղթեր իրեն ու ինք աստ ալ շատ է տեսեր, իրե՛ն վերադարձընեմ ստացած մաղթանքներս՝ որոնք կուտ մը չարժեցին նոր կեանքիս 'ի սպաս, քան զի մահո՛ւ չափ կը ձանձրանամ կոր հոս, ամայութեանց գիրկը նետուած: Շա՛տ պիտի փնտռեմ եթէ ոչ Քերքիրայի գեղուհիները, գէթ գեղեցիկ արշալոյսներն ու վերջալոյսները, պառպունեաներն ու քէֆալները, եւ այլովքն հանդերձ:

Մարգաճ հայկական խումբիդ յաջողութեանց ի լուր, ընդունէ՛ անկեղծ խնդակցութիւններս. համարատուութիւն մը ընէիր այդ մասին տարեցոյցիս համար խմբանկարով, չը՞լլար, սիրելիս:

Քոյդ Թեոդիկ

18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ

Բաց նամակը Արարատ Քրիսեան ստացած է 26 Ապրիլ 1926-ին

Թեոդիկ
Նիգոսիա
Կիպրոս
Նիկոսիա, 20 Ապր. 1926

Միրելիդ իմ Արարատ

Զատկի շնորհաւորական քարդդ հաճոյքով ստացայ:

27ի հատորիս տպագրութեան սկսայ 'ի Փարիզ: Եւ որովհետեւ *գիտական* բաժինս սկիզբներն է, անհամբեր կ'սպասեմ գրելիք մարմնամարզական յօդուածիդ, ամփոփ տեսութիւն մը: Ունիմ 12 ձեւերով պատկերազարդ յօդուած մը՝ «Ամէնուն Մարմնամարզը». քուկդ անշուշտ տարբեր բան մը պիտի ըլլայ: Չմոռնաս կենսագրականդ ալ, զի պատկերդ դրկեցի Փարիզ՝ քիչէն շինուելու համար: Քովս կը մնայ դեռ Տիկ. Վալանդէնի պատկերը. երբ կարենաս իր կենսագրականը հայթայթել, այն ատեն կը դրկեմ պատկերն ալ Փարիզ: Միայն թէ չուշանայ:

Պատասխանիդ անհամբեր, կը մնամ կարօտի համբոյրներով, քոյդ՝

Թեոդիկ

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ

Բաց նամակը Արարատ Քրիսեան ստացած է 23 Մայիս 1926-ին

Թեոդիկ
Նիգոսիա
Կիպրոս
Նիկոսիա, 18 Մյ. 1926

Միրելիդ իմ Արարատ

Ի ձեռին ունիմ մյ. 9 թուակիր նամակդ, որով ինձ պայմանաժամ կը խնդրես՝ ձեռագիր-պարտքիդ հատուցմանը համար: Ահա՛ պատասխանս. - *Գիտական* բաժինով կը բացուի այս տարի (1927) տարեցոյցս, ու մարմնամարզականդ հոն զետեղելի կրնայ ըլլալ միայն: Եւ որովհետեւ նոյն բաժինիս ձեռագիրները դրկած եմ եւ աւարտելու վրայ է, ուստի կարելիդ ըրէ՝ այս քարդս ստանալէդ վերջ շատ ատեն չանցընելով՝ դէպի մայիսի վերջ (առ առաւելն) դրկելու համար «մարմնակրթութիւն»դ, հոգ չէ թէ կարճ ու սեղմ: Կրնաս կենսագրութիւնդ Յունիս 20ին ձգել: Քեզ տեսնեմ, Արարատութիւնդ ու համառութիւնդ թող բռնէ եւ խաթերս համար քիչ մը նեղուած եղիր սա տաքերուն եւ ինձ հասցուր անպատճառ յօդուածդ:

Քոյդ Թեոդիկ

Յ. Գ.- Պիտի վշտանամ շէնք շնորհք եթէ չհասցնես ձեռագիրդ: Նոյն

23-5-26 / Զինաթուղար, 18 Նոյ. 1926

Արտիկը և Ս. Արարիկը. - Ի չեղած անկողնի վրա Գ. Բան-
 Նուբեյ, որով իմացաբար անհետ իջնում էին Գ. Բան-
 Պր. պարտիկը հետևողական հետևում է Ս. Արարիկին և
 Բանու. - Գ. Բան-Պր. ի Բանարի անցումը (1927)
 ինքնուրույն, որ ինքնուրույն հանձնարարելով իր
 ծառայությանը = երբ արդեն ինչ Բանարի չեղած
 չորսը իմ և անարտիկը իմ և անարտիկը
 իմ և անարտիկը անհետ իմ և անարտիկը
 իմ և անարտիկը անհետ իմ և անարտիկը
 իմ և անարտիկը անհետ իմ և անարտիկը
 իմ և անարտիկը անհետ իմ և անարտիկը

Ինքնուրույն = ինքնուրույն ինքնուրույն ինքնուրույն
 Զին 20 Նոյ 3 Նոյ = Զին և ինքնուրույն, Զին և ինքնուրույն
 Զին և ինքնուրույն Զին և ինքնուրույն Զին և ինքնուրույն
 Զին և ինքնուրույն Զին և ինքնուրույն Զին և ինքնուրույն
 Զին և ինքնուրույն Զին և ինքնուրույն Զին և ինքնուրույն
 Զին և ինքնուրույն Զին և ինքնուրույն Զին և ինքնուրույն

Զ. Զ. - Զին և ինքնուրույն Զին և ինքնուրույն Զին և ինքնուրույն
 Զին և ինքնուրույն Զին և ինքնուրույն Զին և ինքնուրույն

Զին և ինքնուրույն Զին և ինքնուրույն Զին և ինքնուրույն

23-5-26 / Զին և ինքնուրույն Զին և ինքնուրույն Զին և ինքնուրույն

ՆԱՄԱԿ

Նամակը Արարատ Քրիսեան ստացած է 6 Մեպտեմբեր 1926-ին, Գահիրէ¹

Théotig, B.P.295

Nicosia (Cyprus)

Նիկոսիա, 6 Յւ. 1926

Սիրելիդ իմ Արարատ,

Ի ձեռնն ունիմ յունիս 23 թուակիրդ, յայտագիրներով, պատկերներով, մկրատեալ լրագիրով եւ յօդուածովդ ուռեցուրած, բոլորն ալ վերջին յաղթանակներուդ ու նուաճումներուդ արձագանգները: Գիտնալով որ քու յաջողութեանցդ լուրերը զիս կը հրճուեցնեն՝ այս անակնկալը վերջին պահուն ըրիր ինծի, որուն համար «ապրիս» մը ինէ իմացիր եւ... չիշդ ըրէ՛ ու պառկէ՛, կամ, աւելի ուղիղ պիտի ըլլար ըսել՝ կեօքսի կեօրէ՛ կեօրէ քէֆ ըրէ հիմա Փարիզ. հէլա լ է քեզի, եավրուս:

*** Գիտական բաժնիս տպագրութիւնն աւարտած ըլլալով, ստիպուեցայ յօդուածդ քանի մը պատկերներուդ հետ միասին տեղաւորել... Գեղարուեստական բաժնիս մէջ: Ատոր համար գուցէ մեղադրուիմ ընթերցողներէս. փոյթս. չէ՞ որ քեզի հաճոյք պատճառած պիտի ըլլամ՝ աշակերտներուդ եւ աշակերտուհիներուդ հետ հրամցնելով զքեզ իմ թուրթ խրճիթէս ներս որ կը կոչուի «Ամէնուն Տարեցոյցը»: Բարեբախտաբար նոյն գեղար. բաժնիս մէջ ուսումնասիրութիւն մը ունէի բոլոր ազգերու հին եւ նոր պարերու վրայ, պատկերագրող, (19 էջ եղաւ ձեռագիրս՝ ասկէ աւելի մանրատառ), ահա այդ յօդուածիս յաջորդեցուցի քուկինդ, եւ պէտք է ընդունիլ որ մարմնակրթութիւնը, մանաւանդ plastiqueը, շատ հեռու չեն գեղարուեստէ: Աս ալ այսպէս: Գալով կենսագրութեանդ, անուշիկ ստորագրութեանդ քով աստղանիշ մը դրի, եւ ստորադաս ծանօթագրութիւն մը կցկցեցի իմ կողմէս, թէեւ հակիրճ, բայց կը յուսամ որ իմ կողմէ շարուած այդ տողերը հոգիդ փայփայեն, գովեստի անհաղորդ ըլլալդ գիտնալովս հանդերձ:

*** Տրամիս գուցէ, տեսնելով որ քու 4 էջնոց նամակիդ իբր պատասխան՝ էջ մը միայն հրամցուցած եմ այսպէս. բայց մի՛ մեղադրեր զիս եւ այս ընթացքս անփութութեան կամ սիրոյ պակասի մի՛ վերագրեր, քան զի Կիպրոս կղզինիս ալ Եգիպտոսէդ շատ վար չի մնար եւ շուքի մէջ 40° է հիմա, եւ ես այս տաքուն քաշուեր եմ արեւոտ եւ անվարագոյր խուցս, ո՛չ միայն սիրելիներու եւ աշխատակիցներու

¹ Նամակի բովանդակութենէն կարելի է հասկնալ, որ ան ուղարկուած է Փարիզ, ուր որոշ ժամանակով կը գտնուէր Քրիսեան: Սակայն, նամակին վրայ գտնուող Քրիսեանի նշանակած ստացման վայրը Գահիրէ է: Յաջորդ նամակին մէջ (տե՛ս ստորեւ) Թէոդիկ կը հաստատէ որ նամակը Քրիսեանին չէ հասած Փարիզի մէջ: Հաւանաբար, նամակը յետագային Փարիզէն ուղարկուած է Գահիրէ (Ծանօթ. Հ.Ա.):

բազմաթիւ նամակներուն պատասխանները գրելով, այլ եւ ձեռագիր հասցնելով Փարիզի տպարանիս անյազ որովայնին:

*** Պէտք չունի գիտնալու թէ «Տիկ. Զարուհին մօրաքոյրդ էր... եւ թէ Փարիզ կ'անցնէիր՝ արձակուրդդ անցընելու համար միայն»: Այս *միայն* մակբայիդ տակէն եկո՛ւր երկու գիծ քաշեմ, *անցընել* բայիդ տակէն ալ նոյնպէս: Մնացորդն իմանալի է ինքնին: Դո՛ւ միայն կամ յԵրուսաղէմ...: Զարուհին կրնայ մօրաքոյրդ ըլլալ, բայց անկէ անդիի խօսքերդ շատ ջուր կը վերցնեն, եւ պէ՛տք է որ վերցնեն, քանի որ «անցընել» բայ մը կայ գործին մէջ, եւ, տարիքը հազիւ 30՝ արքենի Արարատ մը որ... Էլիասներ կրնայ տապալել՝ խնձորի պէս:

*** Գրէ՛ ինծի փարիզեան ժամանցներէդ ա՛յն անցքերը միայն որոնք կրնան ըսուիլ անվերապահ, ու դրկէ՛ ինծի, եթէ կարելի է, փարիզեան *beautés* երէ նմոյշներ՝ ... քարդ բօսթալի վրայ գոնէ:

Քոյդ մշտանոյն սիրով՝

Թէոդիկ

Յ. Գ.- Եթէ փարիզեան հասցէիդ «Avenue Jean Jaurès»-ին քով թիւ մը կար՝ զոր չգրելուդ համար այս նամակս ձեռքդ պիտի չհասնի, մեղքը ճիտդ:

Նոյն

Handwritten text in German, mentioning "Handwritten - ...".

Handwritten text in German, mentioning "Handwritten - ...".

Handwritten text in German, mentioning "Handwritten - ...".

Handwritten text in German, mentioning "Handwritten - ...".

ՆԱՄԱԿ

Նամակը Արարատ Քրիսեան ստացած է 29 Սեպտեմբեր 1926-ին, Հելիոպոլիս

Théotig, B.P.295

Nicosia (Cyprus)

Նիկոսիա, 22 սեպ. 1926

Միրելիդ իմ Արարատ,

Ի ձեռին ունիմ 12 սեպտ. թուակիր սիրագիծ տողերդ, զորս սակայն քակելու համար բաւական դժուարութիւն քաշեցին արդէն յոգնած աչքերս, եւ քանի մը տեղ ալ բնաւ չկրցան քակել: Ասիկա բնաւ պատճառ մը չէր որ հաճոյքով չըմբռնէի ամբողջ նամակդ՝ որուն մէջ բարեկամի սիրտդ էիր դրեր նորէն: Ինչ որ տակաւին ինծի համար հանելուկ մը կը մնայ, չգիտնալս է թէ ինչո՞ւ Փարիզ դրկած նամակս չհասաւ ձեռքդ. ի՞նչ մը պակաս էիր իմացուցեր Փարիզի հասցէէդ:

Գալով սրտի խնդրոյդ¹, անվերապահ կերպով ատոր հարեւանցի պատմութիւնն ինձ հաղորդելդ կը զարմացնէ զիս: Միթէ հետաքրքրութի՞ւն յայտնած էի նախորդ նամակիս մէջ, որ ստիպուէր ես ինծի համար տալ այդ մասին: Պէպէքս չես, իսո ս իսճաման մարդ ես եղած. սրտի հաշիւներուդ կարգադրութիւնը քու ձեռքդ է, առաջնորդուած ուղիդ բանավարութենէդ, եւ պարտաւոր չես բնաւ հաշիւ տալու այլոց, այդ «այլեր»ը ո՛րքան ալ մտերիմդ ըլլան: Այսչափ մը ուզեցի ըսել, հասկցնելու համար քեզի թէ երջանկութեամբդ կը հետաքրքրուիմ, պայմանաւ որ այդ երջանկութիւնդ օր մը *հրակշան* գոյն առնէ: Զայդ կը մաղթեմ քեզի ի բոլոր սրտէ:

¹ Խօսքը Գեղանոյշ Լիլյոզեանի մասին է, որուն հետ Քրիսեան կ'ամուսնանայ 1928 Յունիս 22-ին (Ծանօթ. Հ.Ա.):

Nicosia (Cyprus)

Հիսուս, 22 ապր. 1926

Uthman zu Umayyad,

[illegible][illegible]

Ճիշդ քեզի պէս խորհելուս համար էր որ մարմնակրթական յօդուածդ ուզեցի գետեղել գեղարուեստական բաժնի մէջ, հետեւանք՝ անոր յապաղումին: Քանի որ կը խոստովանիս որ «plastiqueը շատ հեռու չէ գեղարուեստէն», այս չակերտեալ խօսքդ միտքդ պահէ՝ այժմէն եւ... 1928ի հատորիս համար պատրաստէ խնամեալ յօդուած մը *plastique* պարերու վրայ: Չըլլար: Ես գեղարուեստական բաժնի սկիզբները ընդարձակ յօդուած մը ունիմ *Պարի* վրայ, նախամարդոցմէ սկսեալ մինչեւ մեր օրերը, աւելի բանասիրական ուսումնասիրութիւն մը. զայն կարդալէդ վերջ միայն կրնաս ճարտարութիւն առաջարկած նիւթս հասուցնել, ի զարդ 1928ի հատորիս: Քեզ տեսնեմ, սանկ աղուոր բան մը ըլլայ... քեզի պէս:

Սա տողերը քեզի գրած պահուս՝ գրասեղանիս վրայ՝ ճիշդ դէմս է ինձ նուիրած գունաւոր պատկերդ, Բարիզի Palais des Beaux-Artsէն արտահանեալ: Նայեցայ բաղկիրքիս մէջ (Պուլէէ) այդ ենթական Mme. Recamier, եւ հիացումս կրկնապատկուեցաւ թէ՛ պատկերին եւ թէ՛ անձին համար: Կը մաղթեմ որ ապագայ կեանքի ընկերուհիդ (մի՛ տնտնար, Աստուածդ սիրես) անոր արժանիքներն ունենայ թէ մարմնապէս եւ թէ մտաւոր կերպով:

*** Ինձի կ'ըսես թէ սրտոնք ու նրտոնք օդափոխութեան են եկած հոս այս ամառ: «Յաշխարհի էր, եւ աշխարհ զնա ո՛չ ծանեաւ». զիտե՞ս Աւետարանի այս խօս-

քը: Պապամ, «Ես *ներքինի* եմ» կ'ըսեմ, դուն «Քանի՞ զաւակ ունիս» կը հարցնես ինծի: Ըսել կ'ուզեմ որ քաղքին հետ որ եւ է կապ չունիմ, եւ եկածէս ի վեր քաղաք չեմ իջած, այլ քաղքէն մէկ ժամ հեռու տեղ մը, ամայի-անապատ, կը ճ[գ]նիմ Անտոն ճգնաւորին նման:

Գալով միւս փափաքիդ, թէ «որքանոցէն ներս» ի՞նչ անցուդարձեր տեղի կ'ունենան, նո՛յնն է վիճակս հաստատութենէս¹ ներս ալ. ինծի յատկացուցած են սենեակ մը՝ որուն 4 պատերուն մէջ բանտուած կը մնամ օրն ի բուն, հո՛ն պառկելով-ելլելով, հո՛ն քալելով եւ հո՛ն բռնելով... տետրակներս: Վարժապետներուն հե՛տ ալ կապ չունիմ: Աղօթե՛ որ այս չեյքս լրանայ օր մը: «Ի՛նչ տարբերութիւն անցեալ տարուան եւ այս տարուան արձակուրդներուս միջեւ» կը գրէիր ինձ նամակիդ վերջաւորութեանը: Պատճառներ ունիմ եւ ես՝ նո՛յնը կրկնելու, զքեզ յիշելով նորէն Բլաթիայի ծառերուն տակ, եւ բաց ծովուն վրայ մերկիւրան, ֆիզիքական կորովիդ բովանդակ ցուցադրումովը, մինչ ես դիմացդ զքեզ խնդացնող պատմութիւններ կը հնարէի...:

Քոյդ Թէոդիկ

¹ Մելգոնեան Կրթական Հաստատութիւն (Ծանօթ. Հ.Ա.):

[illegible]

ՆԱՄԱԿ

Նամակը Արարատ Քրիսեան ստացած է 6 Նոյեմբեր 1926-ին, Հելիոպոլիս

Théotig, B.P.295

Nicosia (Cyprus)

Նիկոսիա, 26 հոկտ. 1926

Սիրելիդ իմ Արարատ,

Կը հաստատեմ 22 սեպտեմբեր թուակիրս: Կ'երեւայ թէ զբաղումներուդ պատճառաւ առիթ չունեցար երկտող մը գոնէ մրոտելու: Հոգ չէ, սիրտե՛րը մէկ ըլլան:

Տասնամսեայ տքնաջան երկունքս տուաւ նորէն իր պտուղը: Փարիզ լոյս աշխարհ եկած է արդէն «թուղթէ 21րդ գաւակս»: Հրահանգեցի որ 4 հատ քու նոր հասցէիդ ուղարկեն: Ստանալիքներդ «անկնունք» ըլլալով՝ կը հաճիս *կնքել* անշուշտ, մանաւանդ որ այս տարուանիս մէջ երկսեռ աշակերտութիւնդ իր խմբանկարներն ալ ունի:

... Օտեանի մահէն ի վեր տարօրինակ բան մըն եմ: Զուարթութիւնս՝ ինքնին սակաւցած՝ չորցաւ հիմա բոլորովին: Ուստի մի՛ մեղադրեր, երբ այս թղթիկիս մէջ սրամտութիւն եւայլն չնշմարես:

Կարգն ինծի՞ է արդեօք: Բայց սա դժնդակ պանդխտութեա՞նս մէջ, սիրելիներ, ի հեռու....:

Քոյդ կարօտով՝ Թէոդիկ

Christia, B. P. 295
Nicosia (Cyprus)

Upholster, 26 Sept. 1926

Apr 15 - 1898,

42 Sacramento St. opposite to Bankers' Bldg.
 4th May 1864. Dear Mr. [unclear]
 I have the pleasure to acknowledge the receipt of your letter of the 2nd inst.,
 regarding the same.

Sinnwörterbuch
Zurbe ist wörtlich = Fülle (wie auch) Hand
zu sein "Bewußt 2tes Jahres" (2te)
Gedacht er 4 Jahr für das Gedachte
angewandt = Unwissenschaftlich "wegnehmen"
und so Gedachte selbst wegzunehmen, dann wird
er wie ungenutzt die Zeit verstreuen
Es ist ^{in der} Sprache zu sein =

[illegible]

For Superint' Roshy

P. 11-26
Heliofolia

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ

Բաց նամակը Արարատ Քրիսեան ստացած է 29 Նոյեմբեր 1926-ին, Հելիոպոլիս

Թեոդիկ
Նիգոսիա
Կիպրոս
Նիկոսիա, 24-11-26

Միրելիդ իմ Արարատ

Ի ձեռնին ունիմ... մշտնջենապէս անընթեռնելի գիրով 12 նոյ. նամակդ:

Բաւական փափկանկատ - չըսելու համար միամիտ - ես եղեր՝ իբր աշխատակից՝ մէկ օրինակ անձիդ չվերապահելուդ համար Տարեցոյցէս: Միւս 3 հատը կնքելու մէջ անճարակութիւնդ կը շփոթեցնէ զիս: Դուն ողջ եղիր...:

Յօդուածդ ինձ հասցնելու ես մինչեւ *Ապրիլ 1*: (Այս թուականը աւանդական խաղը չհասկնաս, լուրջ կ'ըսեմ):

Սարուխանի տաղանդը քենէ առաջ գնահատող մը գտած եմ: Իր վրայ գրուածքը *քօնքէդան* գրչի գործ չըլլալուն համար էր որ չդրի զայն: Եթէ յօժարի ենթական՝ իր աջող գործերէն մին (*անտիպ*) 1928իս տրամադրել ժամ առաջ, սիրով կը հրատարակեմ, նաեւ իր արուեստին վրայ աւելի աղուոր գրուած յօդուած մը՝ կարող գրչի մը կողմէ:

Քոյդ մշտանոյն սիրով՝ Թեոդիկ

Յ. Գ.- Ինձի Տիկինի մը պատկեր տուիր ի Գորֆու: Մերկ թեւերուն վրայ նայելով՝ համար տուիր, թէ.....: Գալով գուարթ ըլլալու մասին քու փափաքիդ, Բ. անգամ յաշխարհ գալստեանս, գուցէ ...:

Архангельск, 24-11-26

[illegible][illegible]

3. P. - kept Stuffed & stuffed with ...
 Son: 2nd ...
 ...
 ...
 ...
 ...

ՆԱՄԱԿ

Նամակը Արարատ Քրիսեան ստացած է 26 Յունուար 1927-ին, Հելիոպոլիս

Théotig, B.P.295
Nicosia (Cyprus)
Նիկոսիա, 17-1-27

Ազնիւ Արարատ,

Դեկտ. 25 թուակիրիդ ու դրկած «Արեւ»իդ սպասելու չէի՝ զքեզ շնորհաւորելու համար, քանի որ նշանտուքիդ աւետիսը տուած էր ինծի հոս հասնող նոյն թերթը: Արի՛ տես որ դեկտ. 30էն մինչեւ ծնունդ ծառայեցի անկողնի, եւ ոտքի նոր ելայ: Կը մաղթեմ որ, միութիւն կնքելու նախակարապետ ձեր նշանտուքը կարճ կեանք մը ունենայ, տեղ տալու համար ի մօտոյ նաբօտափայլ պսակին: Իրաւ է թէ խօսեցեալներու ամենաքաղցր շրջանը Հիմէնեան Հանդէսէն առաջ է, բայց երբեմն թթու կը կաթի հոն: Ուստի խերովը ժամ առաջ կարգուիլդ է, կարգուիլ՝ սիրոյդ ու պարտականութեանդ հետ: Անշուշտ քեզի պէս գեղազէտ եւ դժուարահաճ մէկը բարեբախտ է՝ ընտրու-

Թեանը մէջ վրիպած չըլլալուն: Նո՛յնքան բարեբախտ թող սեպէ ինքզինք ազնիւ նշանածո՞՝ զքեզ յանկուցած ըլլալուն համար: Եթէ Հելիոպոլիս ըլլայի, մատներս պիտի աքցանէին իր ականջներէն միոյն բլթակը՝ իր բերնէն անունդ լսելու համար, Հայաստանի չափ դաշն ու շքեղ: Յարգանքներս իրեն:

*** Երբ որ ի վիճակի ըլլաս 3 օրինակները տեղաւորելու եւ փոխարժեքները գանձելու, կրնաս գումարը յանձնել Ա. Ալպ.ի¹:

*** Ուրախ կ'ըլլաս անշուշտ եւ դու, երբ իմանաս թէ հաշմանդամ բարեկամդ քաջաբար գործի է սկսած նորէն՝ 28ի հատորը ոտքի հանելու համար, եւ, գալ ամսու, փետրվար, տպագրութեանը սկիզբ կը դրուի 'ի Փարիզ: Ուստի յօդուածդ մի՛ ուշացներ, եւ եթէ պարի յարմար պատկերներ ճարես՝ յօդուածդ գեղազարդելու համար, շատ գոհ կը մնամ:

Քոյդ անայլայլ սիրով՝ Թեոդիկ

¹ Արշակ Ալպոյաճեան (Ծանօթ. Հ.Ա.):

ՆԱՄԱԿ

Նամակը Արարատ Քրիսեան ստացած է 9 Ապրիլ 1927-ին, Հելիոպոլիս

Théotig, B.P.295
Nicosia (Cyprus)
Նիկոսիա, 6-4-27

Monsieur A. Chrissian
Mex Street, B1. II No 26
Heliopolis
Egypte

Ազնիւ Սիրելի,

Ի ձեռին ունիմ մարտ 26 թուակիրդ՝ ներփակ յօդուածիդ ու պատկերներուն հետ որոնք պիտի երեւին 28իս գեղարուեստական բաժնին մէջ նոյնութեամբ: Մին հաճոյքով ընթերցայ - հակառակ՝ գիրերուդ թնճուկին բերմամբ աչքիս տառապանքին, - միւսներն ալ նոյնքան հաճոյքով դիտեցի: Ոչինչ փոխուած է յօդուածիդ մէջ. միայն մէկ անգամ «կշռական» բառիդ առ երի՝ դրի *Rhythmique*, որպէս զի անճարակ ընթերցողներէ ոմանք «կշռական»դ չտանին հեռու տեղեր....:

Գրքերուս մասին ըրած կամ ընելիք կարգադրութեանդ համար ալ շնորհակալ եմ:

Գալով նշանածիդ, մօրկանս ամենէն անկեղծ ասութիւնը պիտի փոխ առնեմ հիմա, ըսելու համար քեզի պարգապէս. «Խերը տեսնաս», որ հակառակ իր ժողովրդական ռամկութեան՝ բարձր է Եւրոպական նրբանորր բանաձեւերէ: Այո՛, խերը տեսնաս, անուշիկ Արարատս, եւ շուտ հասնիս մուրատիդ, վասն զի ի՛նչքան ալ քաղցր ըլլայ նշանածութեան շրջանը՝ հատնում է: Շատ ուրախ եղայ՝ լսելով որ Տոքդորը կնքահայրութեանդ թեկնածու է այժմէն. պատիւը թէ՛ քեզի եւ թէ իրեն համար է. «եապան»ը որ չնետենք զքեզ ալ: Տո՛ւր կեանքիդ... *քառորդին* (քանի որ յետ ամուսնութեան՝ «նէ» քու *կէտ* պիտի ըլլայ) Զատկի շնորհաւորութիւններս, քու բաժինդ մէջէն գանձելէ վերջ:

Քոյդ անայլայլ սիրով՝ Թէոդիկ

ՆԱՄԱԿ

Նամակը Արարատ Քրիսեան ստացած է 3 Յուլիս 1927-ին, Հելիոպոլիս

Théotig, B.P.295
Nicosia (Cyprus)
Նիկոսիա, 28-6-27

Ազնիւ Սիրելի,

Ի ձեռին ունիմ ամսոյս 20 թուակիրդ: Այդ ո՛րքան խօսք՝ հասկցնելու համար ինձի, թէ ապրիլի մէջ գրած մէկ նամակիդ չեմ պատասխանած դեռ: Եւ ատկէ հետեւցնելդ թէ արդեօք որեւէ պատճառաւ վշտացած ըլլամ քեզի դէմ՝ պարզապէս հայհոյա՛նք է մեր բարեկամութեանը - չըսելու համար մտերմութեանը - հասցէին ուղղեալ: Բայց նախ իմացի՛ր, որդեակ, թէ *ես ապրիլի մէջ քենէ նամակ չեմ ստացած*: Նամակներուս դէզը վար առի սա սաստիկ զբաղումներուս մէջ, եւ ատանկ բան չգտայ: Եւ ի՛նչ փցուն ենթադրութիւն. իբր թէ դուն ինձի եզակի դէմքով խօսած ըլլաս նախորդ! նամակիդ մէջ, եւ ես ատկէ առնուած ըլլամ: Ուրեմն ո՞ր մնացին մեր Քերթիրայի քաղցրիկ ժամերը, եւ իրար չտեսնելնէս ի վեր մեր *բաթէտի՛կ* ասուլիսները: Չէ՛, բարեկամ, ես անանկ դիւրին դիւրին մարդու հետ չեմ ւարուիր, ո՛ր մնաց քեզի պէս կուսական զգայուն սրտով հայորդիի մը հետ:

Սքողեալ խօսքեր մըն ալ սահեցուցեր էիր «վերջին շրջաններուն ունեցած տասն փորձառութիւններուդ» (?) մասին, ու կ'աւելցնէիր. «Մարդիկը ա՛յնքան աւելի լաւ ճանչցայ»: Դո՛ւ միայն կաս յերուսաղէմ: Դեռ շա՛տ հացուպանիր կ'ուզես՝

Chetkig, B. A. 205
Nicosia (Cyprus)

3-7-27
~~Ship~~

Ufford, 28-6-27

Ufford Ufford,

1. 3. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000. 1001. 1002. 1003. 1004. 1005. 1006. 1007. 1008. 1009. 1010. 1011. 1012. 1013. 1014. 1015. 1016. 1017. 1018. 1019. 1020. 1021. 1022. 1023. 1024. 1025. 1026. 1027. 1028. 1029. 1030. 1031. 1032. 1033. 1034. 1035. 1036. 1037. 1038. 1039. 1040. 1041. 1042. 1043. 1044. 1045. 1046. 1047. 1048. 1049. 1050. 1051. 1052. 1053. 1054. 1055. 1056. 1057. 1058. 1059. 1060. 1061. 1062. 1063. 1064. 1065. 1066. 1067. 1068. 1069. 1070. 1071. 1072. 1073. 1074. 1075. 1076. 1077. 1078. 1079. 1080. 1081. 1082. 1083. 1084. 1085. 1086. 1087. 1088. 1089. 1090. 1091. 1092. 1093. 1094. 1095. 1096. 1097. 1098. 1099. 1100. 1101. 1102. 1103. 1104. 1105. 1106. 1107. 1108. 1109. 1110. 1111. 1112. 1113. 1114. 1115. 1116. 1117. 1118. 1119. 1120. 1121. 1122. 1123. 1124. 1125. 1126. 1127. 1128. 1129. 1130. 1131. 1132. 1133. 1134. 1135. 1136. 1137. 1138. 1139. 1140. 1141. 1142. 1143. 1144. 1145. 1146. 1147. 1148. 1149. 1150. 1151. 1152. 1153. 1154. 1155. 1156. 1157. 1158. 1159. 1160. 1161. 1162. 1163. 1164. 1165. 1166. 1167. 1168. 1169. 1170. 1171. 1172. 1173. 1174. 1175. 1176. 1177. 1178. 1179. 1180. 1181. 1182. 1183. 1184. 1185. 1186. 1187. 1188. 1189. 1190. 1191. 1192. 1193. 1194. 1195. 1196. 1197. 1198. 1199. 1200. 1201. 1202. 1203. 1204. 1205. 1206. 1207. 1208. 1209. 1210. 1211. 1212. 1213. 1214. 1215. 1216. 1217. 1218. 1219. 1220. 1221. 1222. 1223. 1224. 1225. 1226. 1227. 1228. 1229. 1230. 1231. 1232. 1233. 1234. 1235. 1236. 1237. 1238. 1239. 1240. 1241. 1242. 1243. 1244. 1245. 1246. 1247. 1248. 1249. 1250. 1251. 1252. 1253. 1254. 1255. 1256. 1257. 1258. 1259. 1260. 1261. 1262. 1263. 1264. 1265. 1266. 1267. 1268. 1269. 1270. 1271. 1272. 1273. 1274. 1275. 1276. 1277. 1278. 1279. 1280. 1281. 1282. 1283. 1284. 1285. 1286. 1287. 1288. 1289. 1290. 1291. 1292. 1293. 1294. 1295. 1296. 1297. 1298. 1299. 1300. 1301. 1302. 1303. 1304. 1305. 1306. 1307. 1308. 1309. 1310. 1311. 1312. 1313. 1314. 1315. 1316. 1317. 1318. 1319. 1320. 1321. 1322. 1323. 1324. 1325. 1326. 1327. 1328. 1329. 1330. 1331. 1332. 1333. 1334. 1335. 1336. 1337. 1338. 1339. 1340. 1341. 1342. 1343. 1344. 1345. 1346. 1347. 1348. 1349. 1350. 1351. 1352. 1353. 1354. 1355. 1356. 1357. 1358. 1359. 1360. 1361. 1362. 1363. 1364. 1365. 1366. 1367. 1368. 1369. 1370. 1371. 1372. 1373. 1374. 1375. 1376. 1377. 1378. 1379. 1380. 1381. 1382. 1383. 1384. 1385. 1386. 1387. 1388. 1389. 1390. 1391. 1392. 1393. 1394. 1395. 1396. 1397. 1398. 1399. 1400. 1401. 1402. 1403. 1404. 1405. 1406. 1407. 1408. 1409. 1410. 1411. 1412. 1413. 1414. 1415. 1416. 1417. 1418. 1419. 1420. 1421. 1422. 1423. 1424. 1425. 1426. 1427. 1428. 1429. 1430. 1431. 1432. 1433. 1434. 1435. 1436. 1437. 1438. 1439. 1440. 1441. 1442. 1443. 1444. 1445. 1446. 1447. 1448. 1449. 1450. 1451. 1452. 1453. 1454. 1455. 1456. 1457. 1458. 1459. 1460. 1461. 1462. 1463. 1464. 1465. 1466. 1467. 1468. 1469. 1470. 1471. 1472. 1473. 1474. 1475. 1476. 1477. 1478. 1479. 1480. 1481. 1482. 1483. 1484. 1485. 1486. 1487. 1488. 1489. 1490. 1491. 1492. 1493. 1494. 1495. 1496. 1497. 1498. 1499. 1500. 1501. 1502. 1503. 1504. 1505. 1506. 1507. 1508. 1509. 1510. 1511. 1512. 1513. 1514. 1515. 1516. 1517. 1518. 1519. 1520. 1521. 1522. 1523. 1524. 1525. 1526. 1527. 1528. 1529. 1530. 1531. 1532. 1533. 1534. 1535. 1536. 1537. 1538. 1539. 1540. 1541. 1542. 1543. 1544. 1545. 1546. 1547. 1548. 1549. 1550. 1551. 1552. 1553. 1554. 1555. 1556. 1557. 1558. 1559. 1560. 1561. 1562. 1563. 1564. 1565. 1566. 1567. 1568. 1569. 1570. 1571. 1572. 1573. 1574. 1575. 1576. 1577. 1578. 1579. 1580. 1581. 1582. 1583. 1584. 1585. 1586. 1587. 1588. 1589. 1590. 1591. 1592. 1593. 1594. 1595. 1596. 1597. 1598. 1599. 1600. 1601. 1602. 1603. 1604. 1605. 1606. 1607. 1608. 1609. 1610. 1611. 1612. 1613. 1614. 1615. 1616. 1617. 1618. 1619. 1620. 1621. 1622. 1623. 1624. 1625. 1626. 1627. 1628. 1629. 1630. 1631. 1632. 1633. 1634. 1635. 1636. 1637. 1638. 1639. 1640. 1641. 1642. 1643. 1644. 1645. 1646. 1647. 1648. 1649. 1650. 1651. 1652. 1653. 1654. 1655. 1656. 1657. 1658. 1659. 1660. 1661. 1662. 1663. 1664. 1665. 1666. 1667. 1668. 1669. 1670. 1671. 1672. 1673. 1674. 1675. 1676. 1677. 1678. 1679. 1680. 1681. 1682. 1683. 1684. 1685. 1686. 1687. 1688. 1689. 1690. 1691. 1692. 1693. 1694. 1695. 1696. 1697. 1698. 1699. 1700. 1701. 1702. 1703. 1704. 1705. 1706. 1707. 1708. 1709. 1710. 1711. 1712. 1713. 1714. 1715. 1716. 1717. 1718. 1719. 1720. 1721. 1722. 1723. 1724. 1725. 1726. 1727. 1728. 1729. 1730. 1731. 1732. 1733. 1734. 1735. 1736. 1737. 1738. 1739. 1740. 1741. 1742. 1743. 1744. 1745. 1746. 1747. 1748. 1749. 1750. 1751. 1752. 1753. 1754. 1755. 1756. 1757. 1758. 1759. 1760. 1761. 1762. 1763. 1764. 1765. 1766. 1767. 1768. 1769. 1770. 1771. 1772. 1773. 1774. 1775. 1776. 1777. 1778. 1779. 1780. 1781. 1782. 1783. 1784. 1785. 1786. 1787. 1788. 1789. 1790. 1791. 1792. 1793. 1794. 1795. 1796. 1797. 1798. 1799. 1800. 1801. 1802. 1803. 1804. 1805. 1806. 1807. 1808. 1809. 1810. 1811. 1812. 1813. 1814. 1815. 1816. 1817. 1818. 1819. 1820. 1821. 1822. 1823. 1824. 1825. 1826. 1827. 1828. 1829. 1830. 1831. 1832. 1833. 1834. 1835. 1836. 1837. 1838. 1839. 1840. 1841. 1842. 1843. 1844. 1845. 1846. 1847. 1848. 1849. 1850. 1851. 1852. 1853. 1854. 1855. 1856. 1857. 1858. 1859. 1860. 1861. 1862. 1863. 1864. 1865. 1866. 1867. 1868. 1869. 1870. 1871. 1872. 1873. 1874. 1875. 1876. 1877. 1878. 1879. 1880. 1881. 1882. 1883. 1884. 1885. 1886. 1887. 1888. 1889. 1890. 1891. 1892. 1893. 1894. 1895. 1896. 1897. 1898. 1899. 1900. 1901. 1902. 1903. 1904. 1905. 1906. 1907. 1908. 1909. 1910. 1911. 1912. 1913. 1914. 1915. 1916. 1917. 1918. 1919. 1920. 1921. 1922. 1923. 1924. 1925. 1926. 1927. 1928. 1929. 1930. 1931. 1932. 1933. 1934. 1935. 1936. 1937. 1938. 1939. 1940. 1941. 1942. 1943. 1944. 1945. 1946. 1947. 1948. 1949. 1950. 1951. 1952. 1953. 1954. 1955. 1956. 1957. 1958. 1959. 1960. 1961. 1962. 1963. 1964. 1965. 1966. 1967. 1968. 1969. 1970. 1971. 1972. 1973. 1974. 1975. 1976. 1977. 1978. 1979. 1980. 1981. 1982. 1983. 1984. 1985. 1986. 1987. 1988. 1989. 1990. 1991. 1992. 1993. 1994. 1995. 1996. 1997. 1998. 1999. 2000. 2001. 2002. 2003. 2004. 2005. 2006. 2007. 2008. 2009. 2010. 2011. 2012. 2013. 2014. 2015. 2016. 2017. 2018. 2019. 2020. 2021. 2022. 2023. 2024. 2025. 2026. 2027. 2028. 2029. 2030. 2031. 2032. 2033. 2034. 2035. 2036. 2037. 2038. 2039. 2040. 2041. 2042. 2043. 2044. 2045. 2046. 2047. 2048. 2049. 2050. 2051. 2052. 2053. 2054. 2055. 2056. 2057. 2058. 2059. 2060. 2061. 2062. 2063. 2064. 2065. 2066. 2067. 2068. 2069. 2070. 2071. 2072. 2073. 2074. 2075. 2076. 2077. 2078. 2079. 2080. 2081. 2082. 2083. 2084. 2085. 2086. 2087. 2088. 2089. 2090. 2091. 2092. 2093. 2094. 2095. 2096. 2097. 2098. 2099. 2100. 2101. 2102. 2103. 2104. 2105. 2106. 2107. 2108. 2109. 2110. 2111. 2112. 2113. 2114. 2115. 2116. 2117. 2118. 2119. 2120. 2121. 2122. 2123. 2124. 2125. 2126. 2127. 2128. 2129. 2130. 2131. 2132. 2133. 2134. 2135. 2136. 2137. 2138. 2139. 2140. 2141. 2142. 2143. 2144. 2145. 2146. 2147. 2148. 2149. 2150. 2151. 2152. 2153. 2154. 2155. 2156. 2157. 2158. 2159. 2160. 2161. 2162. 2163. 2164. 2165. 2166. 2167. 2168. 2169. 2170. 2171. 2172. 2173. 2174. 2175. 2176. 2177. 2178. 2179. 2180. 2181. 2182. 2183. 2184. 2185. 2186. 2187. 2188. 2189. 2190. 2191. 2192. 2193. 2194. 2195. 2196. 2197. 2198. 2199. 2200. 2201. 2202. 2203. 2204. 2205. 2206. 2207. 2208. 2209. 2210. 2211. 2212. 2213. 2

աշխարհ կոչուած հանելուկը լուծելու համար: Ըսեմ, զարմացիր. ես ուրախ եմ այդ «տասն փորձառութիւնները» վաստկած ըլլալուդ: Ու կը մաղթեմ որ այսուհետեւ աստոնք արտաշխարհէն միայն գան քեզի, (եթէ երբեք ուխտած են գալ քեզ գտնել անպատճառ). իսկ ներաշխարհիդ կը մաղթեմ որ մինչեւ ծերութեանդ օրերը երջանկութիւնը ճանչնայ քու լաւագոյն *կէսիդ* հետ՝ որ տակաւին *քառորդ* կը մնայ, ցորչափ չես արտասանած դեռ «մեծ այո»դ:

Վերջերս ըրած նուաճումներդ ասպարեզիդ մէջ՝ խնդութեամբ լցուցին բարեկամի հոգեակս: Մի՛ վհատիր, ազգ. հաստատութիւններէ տեսած ցրտութիւններդ թող խթանեն միայն ազգ. զգացումներդ, չէ՛ թէ ցրտացնեն, քանզի «ուժերուդ լաւագոյնը» ազգիդ պահել՝ ճիտիդ պարտքն է, ինչպէս ամէն ազգասերի, եւ թող ազգը միշտ ապերախտ գտնուի:

«*Երջանիկ եմ նշանածիս հետ*»: Ահա՛ նամակիդ ամէնէն համով տողը: Պիտի փնտռե՞ս այս օրերը վաղը միւս օր երբ «աշխարհ մտնես», եւ զայնս ոսկի գրիչով նշանակես սիրոյ տօմարիդ մէջ: Նշան դիր խօսքիս: Տո՛ւր «քառորդ»իդ հօրեղբօր յարգալիր բարեւներս, եւ ա՛ռ ինէ հոտոտագին համբոյր մը սիրախայտ աչքերուդ:

Քոյդ մշտանոյն սիրով՝

Թէոդիկ

Փարիզէն տեղեկացայ որ դրկած պարի պատկերներուդ քիշէները յաջող չեն շինուեր, գոյնը քաֆէ ըլլալուն:

ՆԱՄԱԿ

Ստացման թուական չկայ

Նիկոսիա, 24-8-27

Սիրելիդ իմ Արարատ,

Կը ներես որ շատ կարճ պիտի պատասխանեմ օգոստ. 15 թուակիր ա՛յնքան մտերմիկ եւ առատ տողերուդ, քանզի անվերջ հաշիւներով եւ տարեցուցային ձեռագիրներով բեռնաւոր՝ 40 կտոր կ'ըլլամ կոր, ամէնուն հասնելու համար: Մեղքցի ը զիս:

*** Այլ եւս ձանձրացած թիւէն ու հաշիւէն, այս ամայի կղզիէն եւ սրտակից անձերու չգոյութենէն, սեպտ. 5ին հոսկէ նաւ կը նստիմ կոր՝ ուղղակի Մարսէյլ, հոնկէ Փարիզ անցնելու համար: Ահա նոր հասցէս.- Théotig, Imprimerie “Massis”, 208bis Rue Lafayette, Paris (10e) France:

Աղօթե՛ որ ան տեղի օդը յարմարի ինծի եւ ես գլխովին նուիրուիմ Տաբեցոյցիս ու հանգստեանս:

Քոյդ անայլայլ սիրով՝

Թէոդիկ

ՆԱՄԱԿ

Ստացման թուական չկայ

THÉOTIG
(Impr. MASSIS)
208bis, Rue Lafayette
PARIS (10e). FRANCE
Փաբիգ, 19-1-28

Մեծայարգ
Տիար Արարատ Քրիսեան
Գահիրէ

Ի ձեռին ունիմ ամսոյս 7 թուակիր նամակդ: Այս տարի քեզի, այսինքն ուղ-
ղակի հասցէիդ, տարեցոյցներ չորկեցի, նախ որ այլ եւս համոզուած էի թէ այդ
բանը ձանձրոյթ էր քեզի համար, երկրորդ՝ վստահ ալ չէի թէ հասցէդ նո՛յնն էր
մնացած: Բայց պարտաւոր էի օրինակ մը հասցնել ձեռքդ: Սպասեցի որ դուն կը
կանխէիր զիս, հասցէդ որոշ տալով: Բայց տեսնելով որ կ'ուշանաս այդ բանին
մէջ, *յունվար* Գին գրեցի Ալպօյաճեանի, որ դպրոցիդ հասցէով քեզի դրկէ Տարե-
ցոյց մը: Յուսամ, ցարդ ստացած ես արդէն: Թէ ոչ՝ կը հանդիպիս առաջնորդա-
րան¹ եւ կ'առնես, որքան որ քեզի ձանձրոյթ է: Կը տեսնես որ զքեզ կանխած եմ
արդէն. դուն ինծի հոսկէ *յունվար* 7 եւս գրած, այսինքն նամակդ ձեռքս հասնելէն
շա տ առաջ ես այդ բանը խորհեր ու ըրեր եմ արդէն: Աս ալ այսպէս:

Չեմ զարմանար՝ ինծի ուշ գրելուդ, ոչ ալ կը մեղադրեմ զքեզ, ցորչափ գիտեմ
թէ *նշանած* մըն ես ու խելքդ միտքդ մէկ էակի վրայ կենտրոնացուցած ես:
Հակառակը մի՛ տքս ալ չ'ընդունիր, սիրտս ալ. անցեալին մէջ այդ ճամբայէն
քալող մըն է դէմինդ, ուստի կը հասկնամ վիճակդ, եւ ականջս չի՛ մտներ, երբ
իբր չքմեղանք նամակիդ յապաղման՝ հիւանդութեան խօսք կ'ընես:

Կ'ուզես իմանալ իմ հոս տեղի կեանքս: Ոչի՛ նչ նորութիւն: Թէոդիկդ նո՛յնն է
հոս ալ, այսինքն քաշուած «Մասիս» տպարանի մէկ խցիկը, առտը-

¹ Ալպօյաճեան Գահիրէի Ազգային Առաջնորդարանի դիւանապետն էր (Ծանօթ. անանուն
ձեռագիրի):

—

Maryland
Shropshire & Hampshire
Great Britain

[illegible]

ւրնէ մինչեւ իրիկուն գրիչ շարժելու կամ գրքերու մէջ թարթափելու ետեւէ, առանց հաշուելու դեռ *գիշերական տքնութիւնները*: Հոս ուրիշներ ուրի՛շ կերպով կ'իմանան ընդգծած երկու բառերս. հարկ չեմ տեսներ մեկնաբանել, գիտնալով որ ես *լէպ* չըսած՝ դուն... *լէպլէպին* կը կլլես: Բայց ինծի համար չէ՛ այլ եւս աշխարհիկ ժամանցը: Արդէն գանելանք կու գայ մարդուս վրայ՝ տեղւոյս գեղուհիները դիտելով, ամբողջ շպար, շրթունքէն սկսեալ մինչեւ դեմքերնին ու ծոծրակնին: Թո՛ղ որ դուրս ալ ելած չունիմ. եւ եթէ պատահաբար ելլեմ իսկ, ատիկա՝ ստամոքսիս պէտքին համար միայն կ'ըլլայ, եւ կամ բարեկամով սրճարան մը երթալու առթիւ: Իմ խառնուածքս ու տարիքս ունեցող անձինք արդէն տարբեր կերպով չեն կրնար ապրիլ, չէ՛ թէ հոստեղի պէս դժոխք մը, այլ նոյն իսկ եթէ արքայութիւն երթան:

Ընդունէ՛ փոխադարձ մաղթանքներս, եւ անոնցմէ բաժին հանէ նշանածիդ: Իցի՛ւ թէ ամուսնութիւնդ տաքերուն չձգես. ինէ լա՛ւ գիտես ողջպահիկ կանոնները:

Քոյդ սիրով՝

Թէոդիկ

[illegible]

